

สรุปผลการจัดทำแบบประเมินตนเองฉบับศาลยุติธรรมไทย

๑. ภาพรวมผลการจัดทำแบบประเมินตนเองฉบับศาลยุติธรรมไทย

เมื่อเปรียบเทียบการจัดทำแบบประเมินตนเองของศาลยุติธรรมทั่วประเทศทั้งสองครั้งพบว่า ผลการประเมินตนเองฯ ครั้งที่ ๒ กลุ่มศาลซึ่งมีจำนวนมากที่สุดมีผลคะแนนรวมเพิ่มขึ้นจากช่วงคะแนน ๗๐๐ - ๗๙๙ เป็น ๘๐๐ - ๘๙๙ คะแนน ศาลที่มีผลคะแนนในช่วงคะแนน ๗๐๐ - ๙๕๕ คะแนนมีจำนวนเพิ่มขึ้น ขณะที่ศาลที่มีผลคะแนน ๔๐๐ - ๖๙๙ มีจำนวนลดลง แสดงว่าศาลส่วนใหญ่ประเมินตนเองในทิศทางคะแนนที่สูงขึ้น โดย ศาลยุติธรรมทั่วประเทศมีคะแนนเฉลี่ยรวม ๔.๑๘ คะแนน จากคะแนนเฉลี่ยการประเมินครั้งที่ ๑ เท่ากับ ๓.๙๓ คะแนน โดยสามารถจำแนกได้ ดังนี้

ก. กลุ่มศาลที่มีผลคะแนนเพิ่มขึ้น ๒๒๙ ศาล (ร้อยละ ๘๓.๖) โดยมีศาลซึ่งมีคะแนนเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป ๕ ศาล ได้แก่ ศาลอุทธรณ์ (ร้อยละ ๖๖.๐) ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ๓ (ร้อยละ ๑๑๙.๙) ศาลแขวงภูเก็ต (ร้อยละ ๖๘.๙) ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดอำนาจเจริญ (ร้อยละ ๖๑.๑) และศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดลพบุรี (ร้อยละ ๖๑.๐) ศาลส่วนใหญ่คะแนนเพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ ๐.๑ - ๔๙.๓

ข. กลุ่มศาลที่มีผลคะแนนเท่าเดิม ๒๔ ศาล (ร้อยละ ๘.๗๐)

ค. กลุ่มศาลที่มีผลคะแนนลดลง ๒๑ ศาล (ร้อยละ ๘.๘)

ในภาพรวม ศาลยุติธรรมไทยมีผลการดำเนินงานสอดคล้องเป็นไปแนวทางเดียวกับหลัก (Value) ความเป็นเลิศทางการศาล สามารถปฏิบัติภารกิจได้แล้วเสร็จเกือบทั้งหมด คงเหลือบางศาลซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการให้ครบถ้วน นอกจากนี้ ยังได้ระบุถึงแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงผลดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้นต่อไปด้วย

๒. การวิเคราะห์ผลคะแนนเปรียบเทียบการประเมินตนเองฯ (จำแนกตามกลุ่มศาล)

๒.๑ กลุ่มศาลชั้นอุทธรณ์

กลุ่มศาลชั้นอุทธรณ์ จำนวน ๑๑ ศาล ผลคะแนนการประเมินตนเองฯ ส่วนใหญ่มีคะแนนเพิ่มขึ้น จำนวน ๘ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๗) รองลงมา คือ มีผลคะแนนเท่าเดิม จำนวน ๓ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๓) และไม่มีศาลใดในกลุ่มศาลชั้นอุทธรณ์ที่มีผลคะแนนลดลง

๒.๒ กลุ่มศาลชั้นต้นในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มศาลชั้นต้นในกรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๒ ศาล ผลคะแนนการประเมินตนเองฯ ส่วนใหญ่มีคะแนนเพิ่มขึ้น จำนวน ๙ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๐) รองลงมา คือ มีผลคะแนนลดลง จำนวน ๒ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗) และมีผลคะแนนเท่าเดิม จำนวน ๑ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๘.๓) และหากพิจารณาย่อยลงไป โดยแบ่งเป็นกลุ่มศาลอาญาในกรุงเทพมหานคร และศาลแพ่งในกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มศาลอาญาในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่จำนวน ๕ ศาล มีผลคะแนนเพิ่มขึ้น (คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓ ของกลุ่มศาลอาญาในกรุงเทพมหานคร) มีเพียงศาลเดียวเท่านั้น คือ ศาลอาญากรุงเทพใต้ที่มีผลคะแนนเท่าเดิม (คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ของกลุ่มศาลอาญาในกรุงเทพมหานคร) กลุ่มศาลแพ่งในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่จำนวน ๔ ศาล มีคะแนนเพิ่มขึ้น (คิดเป็น

ร้อยละ ๖๖.๗ ของกลุ่มศาลแพ่งในกรุงเทพมหานคร) มีเพียงสองศาล คือ ศาลแพ่งกรุงเทพใต้และศาลแพ่งพระโขนงที่มีผลคะแนนลดลง (คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓ ของกลุ่มศาลแพ่งในกรุงเทพมหานคร)

๒.๓ กลุ่มศาลพิเศษ-ชำนาญพิเศษ

กลุ่มศาลพิเศษ-ชำนาญพิเศษ จำนวน ๑๔ ศาล ผลคะแนนการจัดทำแบบประเมินตนเองฯ ส่วนใหญ่มีคะแนนเพิ่มขึ้น จำนวน ๑๒ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๗) รองลงมา คือ มีผลคะแนนลดลง จำนวน ๒ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓)

๒.๔ กลุ่มศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

กลุ่มศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ จำนวน ๑๐ ศาล ผลคะแนนการจัดทำแบบประเมินตนเองฯ ส่วนใหญ่มีคะแนนเพิ่มขึ้น จำนวน ๙ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๐) รองลงมา คือ มีผลคะแนนเท่าเดิม จำนวน ๑ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐)

๒.๕ กลุ่มศาลในเขตอำนาจสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๑

กลุ่มศาลในเขตอำนาจสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๑ จำนวน ๓๒ ศาล ผลคะแนนการจัดทำแบบประเมินตนเองฯ ส่วนใหญ่มีคะแนนเพิ่มขึ้น จำนวน ๒๗ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๔) รองลงมา คือ มีผลคะแนนเท่าเดิม จำนวน ๔ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕) และมีผลคะแนนลดลง จำนวน ๑ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๓.๑)

๒.๖ กลุ่มศาลในเขตอำนาจสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒

กลุ่มศาลในเขตอำนาจสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๒ จำนวน ๒๑ ศาล ผลคะแนนการจัดทำแบบประเมินตนเองฯ ส่วนใหญ่มีคะแนนเพิ่มขึ้น จำนวน ๑๖ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๒) รองลงมา คือ มีผลคะแนนเท่าเดิม จำนวน ๕ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๘) และไม่มีศาลที่มีผลคะแนนลดลง

๒.๗ กลุ่มศาลในเขตอำนาจสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๓

กลุ่มศาลในเขตอำนาจสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๓ จำนวน ๒๗ ศาล ผลคะแนนการจัดทำแบบประเมินตนเองฯ ส่วนใหญ่มีคะแนนเพิ่มขึ้น จำนวน ๒๔ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๙) รองลงมา คือ มีผลคะแนนลดลง จำนวน ๓ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑) และไม่มีศาลที่มีผลคะแนนเท่าเดิม

๒.๘ กลุ่มศาลในเขตอำนาจสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๔

กลุ่มศาลในเขตอำนาจสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๔ จำนวน ๓๐ ศาล ผลคะแนนการจัดทำแบบประเมินตนเองฯ ส่วนใหญ่มีคะแนนเพิ่มขึ้น จำนวน ๒๗ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๐) รองลงมา คือ มีผลคะแนนลดลง จำนวน ๒ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๖.๗) และศาลที่มีผลคะแนนเท่าเดิม จำนวน ๑ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๓.๓)

๒.๙ กลุ่มศาลในเขตอำนาจสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๕

กลุ่มศาลในเขตอำนาจสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๕ จำนวน ๒๖ ศาล ผลคะแนนการจัดทำแบบประเมินตนเองฯ ส่วนใหญ่มีคะแนนเพิ่มขึ้น จำนวน ๒๐ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๙) รองลงมา คือ มีผลคะแนนลดลง จำนวน ๔ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๔) และศาลที่มีผลคะแนนเท่าเดิม จำนวน ๒ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๗.๗)

๒.๑๐ กลุ่มศาลในเขตอำนาจสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามาตรา ๖

กลุ่มศาลในเขตอำนาจสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามาตรา ๖ จำนวน ๒๕ ศาล ผลคะแนนการจัดทำแบบประเมินตนเองฯ ส่วนใหญ่มีคะแนนเพิ่มขึ้น จำนวน ๒๔ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๐) รองลงมา คือ มีผลคะแนนเท่าเดิม จำนวน ๑ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๔.๐)

๒.๑๑ กลุ่มศาลในเขตอำนาจสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามาตรา ๗

กลุ่มศาลในเขตอำนาจสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามาตรา ๗ จำนวน ๒๑ ศาล ผลคะแนนการจัดทำแบบประเมินตนเองฯ ส่วนใหญ่มีคะแนนเพิ่มขึ้น จำนวน ๑๔ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๗) รองลงมา คือ มีผลคะแนนลดลง จำนวน ๔ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๐) และศาลที่มีผลคะแนนเท่าเดิม จำนวน ๓ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓)

๒.๑๒ กลุ่มศาลในเขตอำนาจสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามาตรา ๘

กลุ่มศาลในเขตอำนาจสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามาตรา ๘ จำนวน ๒๖ ศาล ผลคะแนนการจัดทำแบบประเมินตนเองฯ ส่วนใหญ่มีคะแนนเพิ่มขึ้น จำนวน ๒๓ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๕) รองลงมา คือ มีผลคะแนนเท่าเดิม จำนวน ๒ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๗.๗) และศาลที่มีผลคะแนนลดลง จำนวน ๑ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๓.๘)

๒.๑๓ กลุ่มศาลในเขตอำนาจสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามาตรา ๙

กลุ่มศาลในเขตอำนาจสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษามาตรา ๙ จำนวน ๑๘ ศาล ผลคะแนนการจัดทำแบบประเมินตนเองฯ ส่วนใหญ่มีคะแนนเพิ่มขึ้น จำนวน ๑๕ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓) รองลงมา คือ มีผลคะแนนลดลง จำนวน ๒ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑) และศาลที่มีผลคะแนนเท่าเดิม จำนวน ๑ ศาล (คิดเป็นร้อยละ ๕.๖)

๓. ข้อสังเกตจากการใช้แบบประเมินตนเองฯ

ก. การใช้แบบประเมินตนเองฯ

สำนักประธานศาลฎีกา พบว่า การประเมินผลด้วยวิธีการประเมินด้วยตนเองฯ เช่นนี้ ยังคงเป็นเรื่องใหม่ บุคลากรส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องยังยึดติดอยู่กับแบบรายการการปฏิบัติราชการในแบบดั้งเดิม ที่มีวัตถุประสงค์มุ่งเน้นตัวชี้วัดการดำเนินงานของศาลให้บรรลุตามเป้าหมายที่สำนักงานศาลยุติธรรมหรือส่วนกลางกำหนดหรือไว้ ซึ่งแตกต่างจากวัตถุประสงค์ของแบบประเมินตนเองฯ ซึ่งเป็นการประเมินตนเองร่วมกันระหว่างบุคลากรในแต่ละศาล

สำหรับข้อกังวลใจเรื่องการให้คะแนน และผลคะแนนที่อาจไม่สะท้อนความเป็นจริงนั้น จากการศึกษาพบว่า ศาลในต่างประเทศที่ใช้แบบประเมินตนเองฯ (IFCE) เช่นเดียวกันนี้ ก็พบปัญหาเกี่ยวกับความเที่ยงตรงของการให้คะแนนเช่นเดียวกัน ซึ่งสมาคมเพื่อความเป็นเลิศทางการศาลแนะนำให้เพิ่มจำนวนผู้ทำแบบประเมินในแต่ละศาลให้มากขึ้น หรืออย่างน้อยจะต้องมีการเปิดโอกาสให้ผู้บริหารผู้พิพากษา เจ้าหน้าที่ทุกระดับชั้นได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแบบประเมิน

ข. การกำหนดคะแนน

สำนักประธานศาลฎีกา พบว่า ในภาพรวม ผู้ทำแบบประเมินตนเองมีได้มีตัวอย่างอ้างอิง ซึ่งเป็นรูปธรรมประกอบการให้คะแนนตนเอง ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการให้คะแนนตนเองเพิ่มขึ้น หรือลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้คะแนนต่ำลง เนื่องจากในบางหัวข้อ อาทิเช่น ด้านที่ ๑ ความเป็นผู้นำและการบริหารจัดการศาลยุติธรรม หรือด้านที่ ๒ การวางแผนนโยบายของศาลยุติธรรม มีคำถามส่วนใหญ่ที่กำหนดไว้แน่ชัด เช่น ผู้บริหารศาลได้กำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจ เพื่อให้สอดคล้องกับค่านิยมของศาล ในคำถามเช่นนี้ไม่ควรได้คะแนนที่ลดลง

ค. ประโยชน์จากการจัดทำแบบประเมินตนเองฯ

แบบประเมินตนเองฯ ฉบับนี้ ถูกปรับปรุงให้เข้ากับบริบทของศาลยุติธรรมไทย เพื่อเป็นเครื่องมือที่ทำให้แต่ละศาลได้พิจารณาตนเอง เพื่อให้ทราบว่า มีสิ่งใดที่ได้ดำเนินการไปแล้วบ้าง และยังไม่ได้ดำเนินการ ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์สำนักงานศาลยุติธรรม นโยบายของประธานศาลฎีกา ตลอดจนความเป็นเลิศทางการศาลในระบอบสากล แบบประเมินตนเองฯ จึงเป็นกรอบความคิด ช่วยวางแผนในการกำหนดทิศทางการดำเนินการของแต่ละศาลให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน การจัดทำแบบประเมินตนเองฯ จึงต้องอาศัยผู้บริหารศาล และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดคะแนนตามความเป็นจริง เพื่อให้ผลคะแนนสะท้อนสภาพความเป็นจริงของศาลนั้น ๆ ให้มากที่สุด

ข้อมูลจากการจัดทำแบบประเมินดังกล่าวจะถูกรวบรวม และวิเคราะห์เบื้องต้นโดยสำนักประธานศาลฎีกา และนำส่งสำนักงานศาลยุติธรรมทำการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ จากนั้นจะส่งผลให้สำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาบริหาร อันเป็นผลให้หน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาคได้รับข้อมูลเชิงลึกที่เป็นปัจจุบัน